

Posudek rigorózní práce

TOMÁŠ KLEISNER: *Medals of the Emperor Francis Stephen of Lorraine*

Předkládaná práce Tomáše Kleisnera zpracovává dosud nezveřejněnou část numismatické sbírky Národního muzea v Praze. Její text je rozdělen do osmi samostatných částí.

Z úvodního přehledu dosavadního stavu bádání vyplývá, že autor navazuje na reprezentativní publikaci vídeňského císařského dvora *Schau- und Denkmünzen, welche unter der glorwürdigen Regierung der Kaiserinn Königin Maria Theresia geprägt worden sind*. Ta vyšla anonymně ve Vídni v roce 1782 a rakouský dějepis ji dosud považoval za práci dcery Marie Terezie a Františka Štěpána, arcivévodkyně Marie Anny, první abatyše ústavu šlechtičen na Pražském hradě. Proto překvapuje soukromý dopis piaristy Adaukta Voigta, který autor otiskuje v závěru své studie, ve kterém se jeho pisatel hlásí k autorství této knihy a podíl arcivévodkyně označuje jako pouhý překlad.

Po vymezení rozsahu sbírky, podrobného popisu jejího postupného vzniku a kapitole o dobové praxi ražby a distribuci medailí, založené na studiu archivních pramenů, následují dva samostatné oddíly věnované mincím a medailím. Každý kus je podrobně popsán, latinské opisy jsou přeloženy, náměty ražeb jsou důkladně osvětleny a vyloženy ať již z dobových tisků nebo na základě analogií odjinud. Tyto kapitoly se jsou jádrem a těžištěm celé práce. Názorně dokládají stálou snahu císařského dvora prezentovat se jako dědic římského imperia, glorifikovat panovníka jako svrchovaného vládce a to i tehdy, když jeho skutečná politická moc v říši byla již značně omezena.

Text uzavírá část věnovaná popisu série medailí lotrinského domu, které nechal ještě v mincovně v Nancy razit otec Františka Štěpána. Je to padesát medailí sochaře Ferdinanda de Saint-Urbain, postupně ražených od roku 1727 a ukončených již ve Vídni Františkem Štěpánem medailí na jeho svatbu s Marií Terezií. Atraktivní původní dvoupatrová kazeta, ve které jsou medaile uloženy, má podle Kleisnera protějšek pouze v Uměleckohistorickém muzeu ve Vídni a druhá kompletní série se má nalézat v numismatickém obchodě tamtéž. Nález třetího kompletu staví Národní museum v Praze na čestné místo.

Přehled použité literatury ukazuje, že autor skvěle obsáhl knižní produkci od roku 1741 až do současnosti. Z bohatého seznamu ilustrací vyplývá, že Kleisner překročil hranice numismatiky/dějiny umění směrem ke kulturním dějinám a obecné historii. Ocenění zaslouží také skutečnost, že text je psán velmi dobrou angličtinou a proto přístupný nejen českým specialistům. Proto práci Mgr. Tomáše Kleisnera doporučuji jako práci rigorózní.

Tento posudek byl vypracován bez váhání a s entusiasmem.

prof. PhDr. Lubomír Konečný

(6. března 2013)